

щера, чийто сталактити подобно на красиво разхвърлени драперии се спущат от свода по стени. Преди 40 — 50 години предъ тая пещера е имало друга, но тя се е срутила. Другъ тоже голѣмъ водопадъ е тоя надъ „Змеювитѣ дупки“. Той е красивъ, особено при пълноводие.

Изъ „Синитѣ камъни“ могатъ да се отбелѣжатъ три долинки, отъ които първо мѣсто държи тази на „Кушъ-бунаръ“ второ — на „Равна-рѣка“ и трето — „Мочоритѣ“.

Кушъ-бунарската долина е една отъ най-красивитѣ и най-често посещаваната. Нѣкога тя е била покрита съ вѣковни джбове и буки, но днесъ отъ тѣхъ сѣ останали само самотници. Но и тѣхното сѣществуване е застрашено поради необяснимото удоволствие на посетителитѣ да палятъ тия преживѣли вѣковетѣ великани.

Долината е тѣсна, съ направление отъ северъ къмъ югъ, кждето завършва съ отвесни скали и грамадни каменни блокове, хаотично разхвърлени. Висока 1030 метра надъ морското равнище, отъ нейнитѣ околни върхове се откриватъ далечни хоризонти, вълшебни панорами на романтични ущелия и скали, които ту даватъ формата на феодаленъ замъкъ, ту колосалната фигура на нѣкой незнаенъ великанъ. Далечно, далеко на югъ где небе и земя се сливатъ, едва се долавятъ контуритѣ на Странджа и „Монастирскитѣ върхове“, а негде по-близу

„Бакаджика“ нарушава еднообразието на равнището между Балкана и Странджа (планина. А отъ долу въ самитѣ поли на „Катжово“ между бреститѣ се белѣе монастирската църква „Св. Параскева“ при с. Сотирия чийто основи сѣ положени отъ царъ Асенъ.

Презъ лѣтото климатътъ въ планината не особено е промѣнливъ. Не напразно Кримскитѣ султани сѣ оставяли Кримъ — хубостта на Русия — и сѣ идвали да лѣтуватъ въ Кушбунарската долина и поетъ единъ отъ тѣхъ не веднажъ е възпявалъ скалитѣ, които той нарича „Сливенскитѣ алпи“. Нещо повече: презъ 1435 година тукъ е идвалъ и Султанъ-Сюлеманъ V за да посети събора,

който всѣка година става презъ нощта на 18 августъ.

Нѣкога тукъ е имало малъкъ параклисъ, на който развалинитѣ и сега личатъ на югъ до самия изворъ. Въ ония тѣмни години на робство тукъ сѣ ставали хайдушкитѣ сборища... Тукъ героятъ на Чайковски е ималъ среща съ любимата си...

Долината на „Равна рѣка“ се обгражда на западъ отъ каменистата пирамида на „Чаталъ-кая“, северозападно до „Вълчи камъкъ“ и източно отъ „Меча поляна“. Младитѣ туристи отъ нѣколко години тукъ правятъ своя лѣтенъ бивакъ.

Изъ „Синитѣ камъни“ има три върха. Най-високиятъ отъ тѣхъ е в. „Българка“, 1185 метра надъ морското равнище, в. „Чаталка“ 1065 метра, в. „Кутелка“ 1119 м. Върхътъ „Българка“ е най-високиятъ изъ цѣлия Източень

Ваякѣйското езеро

Фот. Ил. Ивановъ — Бургасъ

Балканъ. Отъ „Чумерна“ до „Емине-бурунъ“ нѣма другъ връхъ да му съперничи. При хубава безоблачна сутринъ отъ пирамидата на „Българка“ се вижда частъ отъ Черно море, а на югъ — Одринъ, дето минаретата на Султанъ Селимъ се бѣлѣятъ като позлатени игли... А на западъ — презъ лабиринтъ отъ планини се чернятъ контуритѣ на „Чумерна“...

„Синитѣ камъни“ иматъ и свойтѣ пещери. Най-голѣма и позната е тая наречена „Змеювитѣ дупки“ — на 5 клм. североизточно отъ Сливень. Тая пещера е до самото корито на „Мара дере“. Изъ нея има много галерии, отъ които всѣка има своето название. Тукъ при-

родата не се е скъпила да създаде най-фантастични форми отъ сталактити. Тукъ разперенъ орелъ, готовъ за отбрана, тамъ зиналъ змей. Въ галерията „Банята“ човѣкъ би помислилъ, че действително се намерва въ баня, кждето вода, корита, сводове и капки по-магическа сила сж се вкаменили... Тукъ задъ „Джамията“ подъ скалата — тѣсенъ 40 см. високъ входъ води при „Рѣката“, която излиза на повърхността и само следъ два метра пжтъ — потѣва наново въ бездната.

Вънъ отъ пещерата, на стотина метра южно, сж основитѣ на параклисъ, който споредъ Раковски тоже е билъ построенъ отъ царъ Асѣна. Тукъ до неодавна ставаше съборъ на 22 мартъ. Друга по голяма, но не тѣй интересна е пещерата въ „Чернитѣ камане“. Северо-източно отъ извора „Кушъ бунаръ“, въ склона къмъ „Джендема“ има малка красива пещера. Тя дава представа на отшелническа келия, свода на която напомня Мавритански храмъ съ своитѣ перести сталактити. По течението на Кушъ-бунарската рѣка има две пещери, но тѣ сж стрѣмни и недостъпни по своитѣ пропасти изъ тяхъ.

По своето мѣстоположение „Синитѣ камъни“ много вѣкове сж били важенъ стратегически пунктъ, за което свидетелствуватъ многото развалини отъ крепости по тѣхъ. Най-голѣма е била крепостъта въ „Хисарлъжа“ която е господствувала надъ Сливенското поле и това на сегашния Сливенъ. Задъ нея въ лѣво сж разваленитѣ „Марино градище“, а по течението на „Равна рѣка“ — терасовидно сж се издигали три крепости. Не отдавна — следъ пороенъ дъждъ — бѣ откритъ водопровода между тритѣ крепости. Такива сжщо крепости е имало и на самия върхъ подъ „Кушъ бунарската долина“, а далеко подъ тѣхъ, надъ „Молловата кория“ и „Юрта“ се чертаятъ основитѣ на друга крепостъ, която е заемала площъ близо 10 декара.

Ако се сжди отъ намеренитѣ изъ тѣзи крепости монети, може да се допусне, че всички чѣ сж остатъци отъ римското владичество, а и люлека който расте по развалинитѣ имъ — пренесенъ отъ римлянитѣ отъ Азия, дето е неговото отечество, иде да потвърди това предположение*). Обаче бждащитѣ археологически разкопки ще кажатъ последната си дума и хвърлятъ повече свѣтлина върху миналото на тоя край.

„Синитѣ камъни“ по своята изключителна компактна маса сж слабо залесенн. Но и това което съ мжка е израснало по брѣговетѣ на рѣкичкитѣ и между пукнатинитѣ на скалитѣ е изсечено, въпреки това че поради водопровода трябваше да бжде строго охра-

нително. И едва когато девственитѣ гори изчезнаха, изворитѣ пресѣхнаха, водитѣ въ рѣкитѣ намалѣха и склоноветѣ на планинитѣ се обѣрнаха на сипеи, едва тогава се поде позива: Пазете горитѣ!

По „Синитѣ камъни“ растатъ: храстъ, габъръ, рѣдко джбъ, а най вече — букъ. По чукаритѣ — самотно блѣстятъ брезитѣ, сребърната топола и трепеликата. Отъ иглолиститѣ расте само тиса. По голитѣ тепета на „Кутелка“, „Българка“ и „Чаталка“ се среща и Алпийско цвете „Кулако“, което презъ септемврни цѣвти съ хубави ржжидиво-червени цѣвтове.

Тукъ растатъ още: анемони, синята тинтява и здравецъ. Макаръ и рѣдко срещатъ се малини и боровинки Папратитѣ сж засѣпени отъ всичкитѣ си видове.

Скалитѣ даватъ убежище на лисици, вълци, язовци, златки и катерици. Не сж чужди тукъ и мечката, но тя е вече рѣдкост. Нѣкога преди 30-50 години по горитѣ на „Синитѣ камъни“ сж се срещали групи отъ елени — до 10 — 15 парчета въ стадо, но такива днесъ сж рѣдкостъ, даже и на най-непреходнитѣ усои. Макаръ и рѣдко туриста все може да види сѣрни и диви свине.

Отъ птицитѣ най-много е разпространенъ бѣлия лешоядъ и отъ части египетския живѣятъ. Соколитѣ, бухала, скалната яребица и алпийското врабче сж почти единственитѣ жители на скалитѣ. Въ горитѣ — лещарката гривека, дивитѣ гълъби, а рѣдко и глухара.

Отъ Сливенъ за „Синитѣ камъни“ водятъ единъ коларски пжтъ и нѣколко дърварски пжтечки. Коларскиятъ пжтъ минува по течението на „Монастирската рѣка“, „Бялата вода“, „Кара-кютюкъ“; отъ тукъ тѣсна дърварска пжтека води за в. „Кутелка“ и друга за „Българка“, отдето продължава на истокъ по билото на планината за да стигне „Харами бунаръ“ и оттамъ въ долината на „Равна рѣка“. За долината на „Мочоритѣ“ пжтеката води покрай „Марино градище“, „Кжшлата“, „Куминя“, отъ кждето слиза въ „Мочоритѣ“, а отъ тукъ тѣсна и стрѣмна пжтека води западно за в. „Кутелка“ и другъ на истокъ — за „Бѣлитѣ кайнаци“ и „Равна рѣка“. Обаче една отъ най често използванитѣ е тая, която презъ каптажа, първото, второто и третото „кале“ излиза на „Равна рѣка“. Отъ извора „Тефтеритѣ“ две пжтеки водятъ за долината на „Кушъ бунаръ“ Първата минава северно отъ извора презъ „Лещака“ и „Малкия вододѣлъ“ и се спуща при извора на „Кушъ бунаръ“. Другия — отъ „Равна рѣка“, южно отъ „Тефтеритѣ“ минава северно отъ „Малка чаталка“ и се спуща при извора „Кръндиля“, а отъ тукъ пжтеката възвива право за долината „Кушъ-бунаръ“.

*) Люлека (*Syringa vulgaris*) се е намиралъ винаги у насъ въ диво състояние. Б. Р.

Има и други пътеки но тѣ сж стрѣмни и неудобни за изкачване. Такива сж пътекитѣ презъ „Мацулка“, презъ „Хайдушката пътека“ и тая наречена „Сотирска пътека“. Всички тѣ водятъ къмъ върховетѣ на планината.

„Синитѣ камѣни“ съ своитѣ гори, чукари и пещери сж любимото мѣсто на всички

ония, които обичатъ природата, свободата, чувстватъ красотата и устремяватъ духътъ си все по нагоре. — А тоя който се стреми къмъ природата, той се стреми къмъ Бога — казва Купринъ.

Сливенъ

Георги Гюлмязовъ

ИЗЪ ШУБАЙСКИТЪ АЛПИ

II

Отъ Бехера презъ Wilder Pfaff за Дрезденската хижа

Бехерската хижа е проста каменна сграда, чиято югозападна страна, поради наклона на скалитѣ, е на два етажа. Отъ вънъ дебелитѣ ѝ стени сж обложени съ дѣски. Надъ вратата ѝ е вграденъ голѣмъ медальонъ отъ снѣжно бѣлъ мраморъ съ художествено изработенъ барелѣфъ-бюстъ на красива млада жена: императрица Елизабета, жена на Францъ Йосифа. На нейно име е била наречена и самата хижа: Kaiserin Elisabethhütte. Новата граница въ Тиролъ между Италия и Австрия е оставила въ италианска територия отъ Бернинскитѣ Алпи до Истрия 238 туристически хижи. Една измежду тѣхъ е и тази. Хубавиятъ барелѣфъ стои надъ вратата, но сега той трѣбва да представя италианската кралица Елена, на чието име (Rifugio Regina Elena) хижата е прекръстена. На широкия туристически свѣтъ изъ Алпитѣ обаче тя и сега, както и по-рано, е известна подъ името Becherhütte. Becher на нѣмски значи чаша: такава форма има затрупаната съ снѣгъ широка котловина, въ чиято срѣда върху самотната скала хижата е построена. Наоколо въ кръгъ се издигатъ най-високитѣ върхове на Шубайската група: Вилдеръ Фрайгеръ, Вилдеръ Пфафъ, Зонкларшпице, Цукърхютлъ, Боцеръ, Хохвандъ и т. н. Самата хижа (3195 м.) е втора или трета повисочина изъ цѣлия Тиролъ.

Въ общата, низка и не много широка, зала на хижата бѣха събрани вече твърде много, пристигнали преди насъ, туристи. Между тѣхъ се отдѣляха сивитѣ униформи на трима италиански офицери: единиятъ отъ тѣхъ — едъръ посивѣлъ подполковникъ съ завити мустаци и двама млади момци, негови помощници. Низко долу нѣкъде имало нѣкакви военни маневри и тѣмъ били възложена — като офицери отъ алпийски полкъ — нѣкаква задача изъ снѣговѣтъ. Нѣколкото войника, съ които бѣха дошли, се въртѣха изъ кухнята и изъ стаята на водачитѣ.

Тоя пътъ, може би защото бѣ още рано, имахъ възможността да се настаня по-

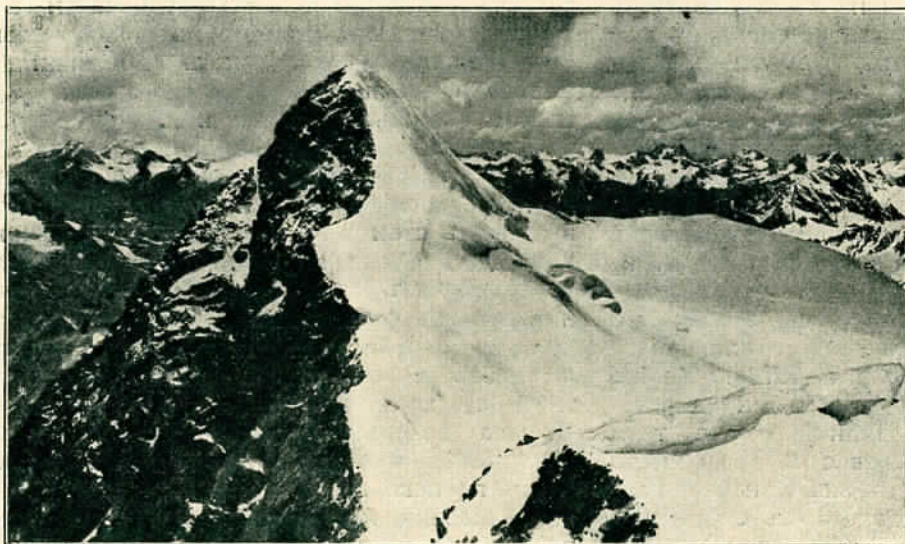
добре за презъ нощта. На мене и спжитника ми бѣ посочена малка стая съ три легла; едното отъ тѣхъ по-късно бѣ заето отъ другъ туристъ. Леглата не бѣха тѣй чисти и съ бѣли пухови възглавници и покривки, каквито бѣхъ навикналъ да срѣщамъ изъ хижитѣ на Баварскитѣ Алпи, но несъмнено бѣха по-удобни отъ снощнитѣ сламеници. При това, на всѣко легло имаше за покривка по две одѣяла, а стаята, макаръ и безъ печка, съвсемъ не приличаше на снощния таванъ. Общо правило е въ стаитѣ за ношуване на алпийскитѣ хижи да нѣма печки, може би, защото дърва за горене изъ тия мѣста съвсемъ липсватъ и трѣбва да се изнасятъ тукъ на грѣбъ отъ долу, а може би и за да се избѣгне пожаръ. Отоплява се само общата зала, гдето туриститѣ се хранятъ и прекарватъ времето до 10 часа вечеръта, следъ което вече не се позволява никакъв шумъ и всички трѣбва да сж по леглата си.

Правеше ми впечатление, че лицата на повечето туристи бѣха нацапани съ нѣкаква мръсна масъ, която бѣ застинала на струпеи по тѣхъ. Дори и млади жени не се стѣсняваха да се показватъ въ тоя не твърде благообразенъ видъ. Спжитникътъ ми обясни. — Това е глетчерна масъ (Gletschersalbe). Слънчевата свѣтлина, отразявана отъ снѣга и ледовѣтъ, била тѣй силна изъ тия мѣста, че просто изгаряла кожата. Дебелиятъ слой масъ я предпазвалъ. — Вие не чувствувате ли нѣщо по лицето си, запита ме той? — Да, то гори, осѣщамъ болки. Той ми подаде туба съ вазелинъ. — Вземете! Това не е тѣй сигурно, както глетчерната масъ, но все предпазва. А утре не трѣбва да си миете лицето! За жалость това предупреждение не можеше да се приложи и за устнитѣ ми. Нѣколко дена по-късно тѣ бѣха се изприщили и подули тѣй страшно, че азъ се срамувахъ да се покажа предъ хората.

До мръкване оставахъ още 2—3 часа. Въ залата обществото се увеличаваше съ все по-нови групи туристи, които идѣха отъ раз-

ни посоки. Първата грижа на всички ново-дошли бѣ да окачватъ около печката свититѣ си вжжета. Оставени съ влагата, тѣ загниватъ и могатъ да изневѣрятъ на туриста въ момента, когато животътъ му зависи единичко отъ тѣхната здравина. На смръкване виелицата се усили. На вѣнъ всичко се бѣ слѣло въ сивъ непрогледенъ хаосъ, срѣдъ който вѣтърътъ диво виеше. Дали тамъ нѣгде има още хора, които търсятъ подслонъ?

Въ мене постепенно бѣ се възело тягостно усѣшане. Спомнямъ си, че подобно нѣщо изпитахъ и презъ войната, въ надвечерието на първия бой: съзнанието, че се намирамъ всрѣдъ една необикновена обстановка, размѣсено съ чувството на неизвестностъ и остра тревога и съ нѣкакво безпокойно любопитство предъ това, което ме очакваше.

Обр. 1. Цукърхютлѣ 3511 м. Ецталскитѣ Алпи (отъ Вилдеръ Пфафъ)

Поискахъ да си дамъ отчетъ за положението си. Ако утре бихъ потеглилъ къмъ Дрезденската хижа, значеше часове да пътувамъ самъ по снѣжнитѣ и заледени пространства. Безъ компасъ и сносна карта азъ можехъ да се заблудя изъ лабиринта отъ снѣжни долини и каменисти урви и да не излѣза никога изъ него. Вилнѣщата буря при това ще закрие много пукнатини и, при неопитността си, ще мога ли да различа мѣстата, по които безопасно се стѣпва, отъ тия, подъ които зѣятъ бездни? Да се отправя съ досегашния си случаенъ спътникъ къмъ хижата Францъ Зенъ значеше да продължа пътуването си съ още 3—4 дена и знамъ ли, при какви обстоятелства? Да се върна пъкъ назадъ по сѣщия пътъ къмъ Нюрнбергската хижа бѣ съвсемъ безсмислено. При това и тукъ не липсваше опасността да врѣхлетя на нѣкоя пукнатина —

нали вече бѣхъ миналъ две? — а трѣбваше освенъ това да изкачвамъ самъ онзи проклетъ гребенъ, по който съ такава мъжа бѣхъ се свлѣкълъ. Може би най-разумно бѣ да се спусна по Юбелфернера — снѣжното пространство, което отъ Бехера се свличаше къмъ югъ. Наистина, името му не го препорѣчва (übel значи „лошъ“). На идване къмъ хижата азъ бѣхъ зърналъ при това отъ нѣгде, че той е набразденъ съ широки пукнатини, но общо той не продължаваше по-вече отъ 3—4 клм. подъ Becherhütte, а отъ тамъ надолу започваше низка долина, по която скоро бихъ могълъ да стигна нѣкое селище. Това значеше обаче да слѣза въ Италия. Азъ и сега бѣхъ на италианска територия, но тукъ изъ снѣговетѣ гранични формалности не съществуватъ и всѣки може да се разхожда,

където иска. Тамъ низко, обаче, пограничната стража щѣше да ме спре, паспортътъ ми нѣмаше италианска виза и кой знае, на какви неприятности можехъ да бѣда изложенъ и колко време щѣхъ да изгубя, докато се добера до Инсбрукъ. А азъ не можехъ да продължа скитанията си по-вече отъ единъ-два дена.

Съзнанието, че лекомислено, като дете съмъ се увлѣкълъ въ авантюра, която кой знае какъ можеше да свърши, почна да ме обхваща все по-силно.

Бѣхъ се озовалъ тукъ, въ областта на вѣчнитѣ снѣгове, безъ да съмъ се снабдилъ съ най-необходимото за такива случаи и което всички хора около мене имаха: нито пикелъ, нито цвѣтни очила, нито желѣзни шипове за обувката. Въ раницата ми, освенъ най-необходимитѣ долни дрехи, цигари, кутия съ масло и парче хлѣбъ, нѣмахъ нищо друго, а въ ржката си носѣхъ само тънъкъ подкованъ бастонъ. Тръгналъ бѣхъ дори не тъй, както човѣкъ отъ София се запѣтва за Черни врѣхъ. Но да съобразявамъ и да търся обмислени решения сега, следъ като вече съмъ попадналъ тукъ, не е ли вече твърде късно? — Утрешниятъ день ще ме научи какво да правя!

Поради силната буря вѣнъ не можеше да се стои, пъкъ и безполезно бѣ: не се виждаше нищо. Това, което успѣхъ да забѣлежа, бѣ само, че хижата е построена върху

самата южна окрайнина на високата скала: под нея зъеше пропастьта. Снѣжното поле наоколо се губѣше въ виелицата.

Мръкна. Въ малката зала вече всички маси бѣха заети отъ най-разнообразни лица. Повечето бѣха млади хора, до 30—35 год. възраст, но виждаха се тукъ тамъ и посивѣли глави. Съ изключение на офицеритѣ, всички бѣха нѣмци: италианцитѣ били хора на удобството и тѣхнитѣ туристи рѣдко се вѣстивали тѣдѣва. Събранитѣ вечеряха, пиеха чай или черно като кръвъ и гѣсто като сиропъ италианско вино. Настроението въ топлата стая бѣ се повдигнало. Около една го-

лѣма маса седѣха 7—8 млади хора, между тѣхъ и две жени. Изглежда, че всички тѣ бѣха артисти отъ виенскитѣ оперетни театри. Единъ отъ тѣхъ забрѣмча на китара, подеха се отъ хубави гласове познати виенски напѣви. Една измежду женитѣ—извънредно живо и дяволито двадесетъ годишно момиче, сѣщинско Wienerkind, — Tutti quanti, както я наричаха другаритѣ ѝ, — запѣваше първа и широкитѣ ѝ гласъ се извисяваше надъ всички други. Италианцитѣ, настрана до една маса, навѣрно завършваха своитѣ дневници или официални донесения, но виждаше се, че музикалниятъ имъ темпераментъ съ мѣжа сдържа поривитѣ си. На своя земя тѣ се чувствуваха чужденци срѣдъ това об-

щество отъ вчерашни неприятели, пѣкъ, може би и званието имъ ги възпираше. Наблюдавахъ стариятъ мустакатъ подполковникъ, който и тукъ не бѣ пропусналъ да донесе, окачени на гърдитѣ си, два реда съ орденски ленти. Той нервно и твърде често ставаше отъ стола си и, съ ржце въ джебоветѣ, се завърташе на пети, изтананикваше нѣкакво смѣшно „цимъ-цимъ“ и отново сѣдаше при другаритѣ си. Единъ часъ по-късно обаче студенината, която ги дѣлѣше отъ другородцитѣ, се стопи. Тѣ

се наредиха между тѣхъ и цѣлата низка зала: грѣмна отъ музика и смѣхъ. Пѣха вече всички: тукъ, надъ снѣговетѣ, всрѣдъ бурната нощъ на 3200 метра височина, бѣха си дали срѣща закачливитѣ куплети и преизпълненитѣ съ купнежъ и нега мелодии на всички виенски оперети, отсѣченитѣ тонове на северногерманската и реинската пѣсни, страстнитѣ звуци на италианската Santa Lucia....

Когато се прибрахъ въ леглото си, дълго време още не можехъ да заспя. Вѣтърътъ съ страшна сила се блѣскаше въ стѣнитѣ на хижата и тя цѣла се тресѣше. Да ли не ще я обърне и отнесе тамъ въ пропастьта? Въ

началото на августъ снѣжна буря, каквато у насъ може да има само презъ най-лютата зима. Това найстина е ново за мене. ...

*

Сутринята виелицата значително бѣ намалѣла, но изъ мѣтния, замѣгленъ въздухъ още се носѣха облаци отъ снѣженъ прахъ. Въ залата сега бѣ тихо. Туриститѣ безшумно привършваха закуската си, суетѣха се около раницитѣ си и водачитѣ стѣгаха съ вжжетата си тия, които бѣха готови за пѣтъ. Следъ половинъ часъ хижата опустѣ. Погледнахъ презъ прозореца: по снѣжната пелена на сев.-западъ, къмъ Wilder Pfaff се точеха нѣколко групи отъ хора, наредени единъ задъ другъ, като жерави. Отъ височината тѣ изглеждаха съвсемъ дребни и малко по-малко се превръщаха въ подвижни черни точки, които потѣваха въ мѣглата. Спомнихъ си предсказанието на водача въ Нюрнбергската хижа вче-

ра сутринята: споредъ тукашнитѣ понятия може би и днешниятъ день е хубавъ?

Сега? Моятъ спѣтникъ, който стѣгаше раницата си, ме погледна въпросително. — Въ такова време не мога да се реша да потегля, отговорихъ азъ. Да бихъ ималъ поне очила: безъ тѣхъ би трѣбвало да ходя съ затворени очи. — Попитайте, може би ще се намѣрятъ, подсети той. Оказа се, че въ хижата имало едни: врѣзкитѣ имъ били скжсани, но могли нѣкакъ да се нагодятъ. Стрували 60 лева,

Обр. 2. Дрезденската хижа. 2303 м.

нови се копували за сто. — Слава Богу! А водачът свободенъ нѣма ли нѣкой въ хижата, хрумна ми неочаквано на ума? — Да, мисля че бихте могли да получите, отговори съ известно колебание прислужницата. За къде ще пътувате? — Презъ Wilder Pfaff за Дрезденската хижа, отсѣкохъ азъ безъ да се замислямъ. — Ще се качвате ли и на Zuckerhütl? — Не.

Следъ нѣколко минути тя се върна съ единъ здравъ 30—35 годишенъ тиролецъ, чието обгорѣло русо лице дишаше спокойна самоувѣреностъ. Билъ съдържателъ на хижата, но по-рано служилъ като водачъ и познавалъ добре цѣлата околностъ. Срѣщу 22 шилинга (440 лв.) той бѣ готовъ да ме отведе до Дрезденската хижа. — Можете ли веднага да потеглите? — Следъ десетина минути съмъ готовъ. Спжтникътъ ми щѣше да върви съ насъ до горния край на Sulznauerferner: отъ тамъ щѣхме да се раздѣлимъ — той на западъ, а ние на северъ.

Водачътъ се върна съ голѣмото си вжже. Съ единия край той привърза другаря ми и три четири метра отъ него направи втора примка, която нахлу подъ мишницитѣ ми. Другиятъ край той върза здраво около себе си, като, за да намали разстоянието между двама ни, навй частъ отъ вжжето на ржката си.

Предпазливо ние слѣзохме по камѣнакътъ и тръгнахме по чистия снѣгъ. Върху него още личаха стѣпкитѣ на тия, що бѣха ни отминали. Очилата ми, завързани съ дебелъ конецъ надъ носа, ме стѣгаха, но очитѣ ми гледаха свободно презъ тѣхъ. Станало бѣ по-свѣтло, но вѣтрътъ продължаваше да духа, пронизителенъ и студенъ, а изъ мъглата летѣха снѣжинки. Движихме се мълчеливо единъ следъ другъ по равния фернеръ, върху който не се виждаше никаква гънка. Следъ 3—4 клм. ние бѣхме на другия, северенъ край на Бехера. Тукъ подъ скалитѣ имаше друга хижа — Müllerhütte, върху самата гранична линия и сжщо на италианска територия. Тя стоеше затворена — жертва на условията, настѣпилъ следъ войната. По самата окрайнина на фернера, до низкия скалистъ гребенъ, по който минава границата, ние завивахме въ лѣво, докато стигнахме една скалиста урва, чийто върхъ се губѣше въ мъглата. Това бѣ Wilder Pfaff — „Дивиятъ попъ“, който трѣбваше да изкачимъ. Другаритѣ ми скриха шапкитѣ си въ раницитѣ и нахлузиха на главитѣ си плѣстени гугли, които обвиваха шиитѣ, оставяйки свободни само очитѣ и устата имъ. Азъ нѣмахъ нищо подобно и за това се забрадихъ съ кърпата си за лице: тя все можеше да ми запази ушитѣ отъ студа и вѣтра, който тамъ нагоре ще да е по-силенъ.

Движението още отъ самото начало бѣ трудно. Провирахме се между голѣми безфор-

мени блокове. Колкото по-вече възлизахме, толкова стрѣмнината се увеличаваше. Мѣстото и сега представяше разломенъ скалистъ гребенъ, който се възправяше на горе. Въ дѣсно, подъ краката ни се разкри бездѣнна пропастъ. Пристѣпвахъ бавно, дирейки съ ржка камѣкъ, о който бихъ могълъ съ ржка да се задържа. Нужно бѣ да внимавамъ при това, да не се заплетя въ вжжето, което ни свързваше. Нѣгде трѣбваше да се пълзи по колѣне, другаде — да си служиш при катеренето съ ржце и крака. При по-лошитѣ мѣста, когато единъ отъ насъ се катерѣше, другитѣ двама внимателно наблюдаваха движението му и го чакаха, докато отmine. При най-опаснитѣ пунктове пѣкъ, водачътъ разпушаше вжжето, закачваше пикела на ржка и, следъ като достигнѣше сигурно мѣсто, залостваше се горе надъ главитѣ ни задъ нѣкой камѣкъ и, следейки всѣка наша стѣпка, хващаше здраво вжжето, готовъ да го изпжне съ всички сили въ случай, че нѣкой отъ насъ би се отплесналъ и полетѣлъ съ глава надолу изъ пропастъта. Въ такива моменти азъ често се запитвахъ — за да си прѣсне човѣкъ черепа, нужно ли е да се събори тамъ долу, гдето погледътъ не стига, когато едно сгромолясване само отъ 2-3 метра върху изостренитѣ камѣнаци е достатъчно, за да го изпрати на онзи свѣтъ?

Кѣмъ срѣдата на пжтя настигнахме частъ отъ снощната виенска компания. Тукъ бѣше и Tutti quanti, но сега тя мълчеше, а хубавото ѝ дрѣзко лице, пламнало отъ умора, бѣ необикновено сериозно. Трѣбваше да пълзимъ следъ тѣхъ, докато намѣримъ мѣсто, за да ги отминемъ. Скалата се издигаше все по-стремглаво нагоре, катеренето ставаше все по-опасно. Трѣбваше да почиваме при всѣки двадесетина крачки. Водачътъ ни обръщаше често вниманието да придържаме здраво вжжето съ ржка, за да не би неочакваното подхлъзване на единия да събори другия. Моятъ спжтникъ грижливо следваше указанията му: изглеждаше, че той бѣ промѣнилъ вчерашното си мнение за ползата отъ вжжетата.

Запѣхтени, следъ еднoчасовo катерене ние бѣхме на челото на „Дивиятъ попъ“ на 3471 м. височина. Тамъ, седнали на снѣга, заварихме други трима души отъ виенскитѣ артисти. Вѣтрътъ бѣ почналъ да стихва, въздухътъ се изчистваше и надъ главитѣ ни слънчевитѣ лжчи почнаха да се чувствуватъ. Подъ насъ обаче всичко тѣнѣше въ сивата мъгла. На западъ, на разстояние 2-3 клм. предъ насъ, се издигаше изострениятъ като сжщинска захарна глава Zuckerhütl („Захарна шапчица“), чийто лобъ (3511 м.) бѣ съ 42 м. по-високо отъ насъ (обр. 1). Южниятъ му склонъ представяше стрѣмна стена отъ потѣмнѣли скали, а северниятъ бѣ покритъ съ дебелъ слой отъ

ослѣпительно бѣлѣ снѣгъ. Низко подъ него се разстилаше могъщиятъ Sulznauerferner. Когато ние спрѣхме, по срѣщниятъ рѣбъ на Цукърхютлѣ се показаха нѣколко тъмни точки — туристи, които пълзѣха нагоре по снѣга, движейки се близу до линията на скалитѣ. Ние ги следѣхме съ живъ интересъ, докато тѣ стигнаха на темето му и се изгубиха задъ него.

Сетнитѣ напѣни на вѣтъра размѣтаха мъгливѣ къмъ всички страни, тѣ се сгъстяваха и отново пилѣеха. Другарѣтъ ми се бѣше отдалечилъ нѣколко крачки на страна и гледаше къмъ северъ. Изеднажъ той ми извика да отида при него: отъ тамъ се разкривалъ широкъ изгледъ. Азъ се навдигнахъ, но водачѣтъ не искаше да ме пусне преди отново да ме овърже съ вжето си: снѣгѣтъ тамъ висѣлъ надъ пропастьта и могѣлъ съмъ да се проваля. Когато той свърши операцията си и азъ стигнахъ до мѣстото, гдето другарѣтъ ми бѣ застаналъ, мъгливѣ отново бѣха се склопили и вече не се виждаше нищо. Тримата виенчани бѣха почнали да се безпокоятъ за другаритѣ си, останали низко по скалитѣ. Единъ отъ тѣхъ се надвеси на долу: Tutti quanti! — Никой не се обаждаше. Дали тѣ бѣха се стреснали отъ опасноститѣ на по-нататъшното възкачване и бѣха се върнали назадъ, или пъкъ съ тѣхъ бѣ се случило нѣкакво нещастие?

Миналъ бѣ може би цѣлъ часъ, отъ какъ ние бѣхме стигнали на върха. Мъгливѣ сѣще не се изчистваха, бавенето ни вече ставаше безполезно и ние станахме. Следъ като отминахме въ дѣсно отъ широката пукнатина, зѣеща при западната окрайнина на върха, ние бързо се спуснахме по стрѣмния снѣженъ склонъ къмъ подножието на Цукърхютлѣ. Низко подъ северната му страна моятъ досегашенъ спътникъ трѣбваше да се раздѣли съ насъ. Едва сега ние се представихме единъ на другъ и разбрахме кои и какви сме. Той билъ машиненъ инженеръ и работилъ при една фабрика въ Хемницъ, Саксония.

Останаха двама съ водача, ние заслизахме по широката снѣжна равнина. Снѣгѣтъ бѣ коравъ и отначало се ходѣше леко и приятно. Надолу обаче пукнатинитѣ почнаха да се срѣщатъ все по-често. Водачѣтъ сега опитваше непрестанно съ пикела си издръжливостъ на снѣга. Особено много бѣха широкитѣ и тъмни шпалти въ дѣсно отъ насъ, гдето склонѣтъ изглеждаше като замръзналитѣ вълни на страшенъ катарактъ. Търсейки по-сигуренъ пътъ, ние завивахме все по-вълѣво, докато приближихме единъ засипанъ съ снѣгъ скалистъ венецъ, който ограничаваше Сулцнауерския фернеръ откъмъ северозападъ. Водачѣтъ вървѣше напредъ и неохотно отговаряше на въпроситѣ ми. Разбрахъ, че разговорѣтъ му пречи да гледа внима-

телно предъ себе си и за това го оставихъ на мира. Ходѣхме вече по самата окрайнина на фернера. Мъгливѣ неусѣтно бѣха изчезнали и надъ главитѣ ни се разстилаше свѣтлосиньото небе. Обърнахъ се назадъ—въ бѣлата си премѣна тамъ се издигаше свѣтлата и чиста снага на Цукърхютлѣ и ясно се различаваше голѣмата тъмна пукнатина, която лжкатушеше въ подножието му. Тѣй силна бѣ отразяваната отъ снѣговетѣ слънчева свѣтлина, че безъ очилата очитѣ не биха могли да я издържатъ.

Слизайки непрекъснато, ние се озовахме върху грамада разломени скали: върхѣтъ Троглеръ, 2901 м. Въ дѣсно Sulznauerferner се спущаше въ нова широка котловина и тукъ, при най-тѣсното мѣсто подъ върха той приличаше на набразденъ съ пукнатини рѣченъ бързей. Водачѣтъ ме предупреди да сваля очилата, защото при слизането изъ камѣнацитѣ широкитѣ имъ рамки пречатъ внимателно да се гледа надолу и човѣкъ може да направи нѣкоя погрѣшна стѣпка. Когато бѣхме вече долу, ние отново поехме по окрайнинитѣ на венеца, който продължаваше и подъ върха. На едно мѣсто водачѣтъ спрѣ: отъ тука трѣбвало да се прехвърлимъ на другата му страна. Погледнахъ надолу: натрошена скала, която се спущаше до 30-40 м. Тръгнахъ по стѣпкитѣ му. За моя радостъ при опаснитѣ мѣста бѣха побити желѣзни прѣти и на тѣхъ опжнати телени вжета. Водачѣтъ не бѣше значи случайно избралъ мѣстото на спущането. Мѣстата, гдето минаването презъ скалиститѣ венци е възможно, се наричатъ тукъ „Шарти“ и хората се погрижили да направятъ по-лекъ и безопасенъ превала презъ тѣхъ. Нещастieto е тамъ, че тѣ сж известни на малцина и незапознатитѣ съ планината туристи мжчно могатъ да попаднатъ на тѣхъ.

Отново бѣхме върху широко бѣло поле. Тоя пътъ вървѣхме по срѣдата на сѣщински ледникъ, който съ значителенъ наклонъ продължаваше 3—4 клм. Въ лѣво и дѣсно отъ него се чернѣха назжбени скалисти гребени; къмъ края му тѣ постепенно се сближаваха. Върху ледѣтъ бѣ настлана тънка снѣжна покривка, която ни позволяваше да се движимъ безъ хлѣзгане. По повърхността ѝ се забелѣзваха много чести и сѣсемъ слаби гънки, слизащи надолу, по посока на дължината на ледника. Нима това сж заснѣжени пукнатини? — Не, това сж легла на малкитѣ поточета, образувани отъ топящата се на повърхността му вода: пукнатинитѣ обикновено се образуватъ напрѣчно на посоката, по която ледната маса се свлича.

Скоро и тѣ се явиха. Водачѣтъ постави желѣзнитѣ шипове на краката си, почна отново да опитва съ върха на пикела мѣстата, на които стѣпваше, и ми каза да вървя на

по-голъмо разстояние задъ него, като пазя, щото вжжето помежду ни да бжде постоянно обтегнато. Вече бѣхме обходили нѣколко пукнатини, които се изпрѣчваха на пѣтя ни. Тѣ разсичаха леда на голѣми разстояния, крайщата имъ не бѣха добре очѣртани и трѣбваше да внимаваме да не би да хлѣтнемъ въ нѣкоя отъ тѣхъ, когато мислѣхме, че сме я сставили далечъ на страна. Обхождайки при това една пукнатина, ние често се натѣквахме на друга.

Лицето на водача бѣ станало замислено. Той навѣрно не очакваше ледътъ тукъ да бжде тѣй нацепенъ. Следъ като се огледа наоколо, той реши да се отклонимъ къмъ западъ, гдето, изглеждаше, ще може да се ходи по-безопасно. Азъ го следвахъ безмълвно, но остро безпокойство вече бѣ ме заглосгало. Вървѣхме съвсемъ бавно, когато чухъ глухъ шумъ предъ себе си: водачътъ бързо се измѣкваше отъ нѣкаква яма, въ която до поясъ бѣ затъналъ. Вече изкочилъ отъ нея, той ми извика да отмина по-далечъ къмъ лѣво. Върху повърхността на леда, по която отъ разтопената снѣжна покривка бѣха се образували малки локви, не се виждаше нищо подозрително. Бастонътъ, съ който опитвахъ предъ себе си, ми показваше, че отдолу има здравъ ледъ. Изеднажъ подъ мене нѣщо изпрѣщъ и почувствувахъ, че бърже потъвамъ: попадналъ бѣхъ въ заснѣжена пукнатина, краката ми се люлѣха надъ празно пространство, съ разперенитѣ си лакти се мжчехъ да се задържа надъ брѣговетѣ ѝ, но и тѣ се ронѣха. Та отивамъ ли си вече? — успѣ да ми мине презъ ума. Въ това време вжжето, което ме опасваше падъ мишцѣтъ се изпжна. На нѣколко крачки предъ мене водачътъ, наклоненъ назадъ, здраво го теглѣше къмъ себе си. Навѣрно това ми даде възможность да се задържа, кракътъ ми намѣри нѣкаква опора по стената на пукнатината и съ едно отчаяно усилие азъ бѣхъ вече вънъ отъ нея. Колко трая всичко това? Може би само единъ мигъ, но за мене той бѣ цѣла вѣчностъ. Когато си изтърсвахъ дрехитѣ отъ снѣга, водачътъ, загледанъ въ тъмната яма, мълчаливо клатѣше глава.

До края на залебеното поле оставаше около единъ километъръ. Ние трѣгнахме съ

увеличена предпазливостъ и когато, следъ много отбивания въ лѣво и дѣсно, стигнахме до здрава земя — грамада изхвърлени отъ ледника разрушени материали, азъ можехъ най-сетне съ облекчение да въздѣхна. Мрътвата планина бѣ вече задъ мене. Тамъ долу на единъ-два километри подъ насъ се виждаше Дрезденската хижа (обр. 2), а подъ нея се спущаха зеленитѣ склонове на Мутерберталъ.

Следъ едночасова почивка въ хижата азъ съ благодарность се простихъ съ водача си, който сжщия день трѣбваше отново да се връща къмъ Бехера и поехъ самъ пѣтя за Нойшифтъ-Фулпмесъ. Бѣше чудно хубавъ день. Отъ дветѣ страни на тѣсния и дълбокъ долъ скалиститѣ венци свѣтѣха въ лазура на безоблачното небе и пѣнливи водопади се свличаха отъ плѣщитѣ имъ къмъ боровитѣ гори. Единъ старъ водачъ, който бѣ оставилъ горе на хижата развождани отъ него туристи, ме настигна и трѣгна редомъ съ мене. Разговорътъ скоро мина върху живота въ планинитѣ. Добриятъ тиролецъ се зарови въ споменитѣ си за видѣно и чуто и предъ менъ листъ по листъ почна да се разгрѣща страшната хроника на тия планини. Крачейки по равния пѣтъ, азъ слушахъ разкази за туристи, които бѣха опрѣскали съ крѣвта си чернитѣ скали, за заблудени, които били намѣрени замръзнали изъ снѣговетѣ, за изчезнали, отъ които и до днесъ нѣмало никакви следи, за провалени въ пукнатинитѣ и изхвърлени отъ глетчеритѣ дълги години по-късно. Защото, говорѣше моятъ спѣтникъ, глетчерътъ не държи нищо въ себе си и, рано или късно, всичко изхвърля навънъ....

Ние бѣхме отдавна изминали Мутерберталъ и крачехме изъ широката Шубайска долина. Свечеряваше се. Азъ постоянно се обръщахъ назадъ, за да се сбогувамъ съ планината, въ чиито пазви бѣхъ прекаралъ два пълни съ преживѣвания дни. И далечъ тамъ, високо надъ урви, скали и снѣгове, дълго време виждахъ да се откроява въ сиянието на вечерното небе дѣйствиено бѣлото чело на Цукърхютлъ.

П. Мутафчиевъ.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Плевенскиятъ клонъ *Кайджика долина* отъ Б. Т. Д. е ималъ на 21 февруари т. г. общо годишно събрание на членоветѣ си, на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността на клона презъ изтеклата година. Въ началото на миналата година клонътъ е броилъ 64 члена, които въ края на годината сж нараснали на 109, отъ които 70 мъже и 39 жени. Презъ годината клонътъ е изгубилъ двама ревностни свои члена, Надежда Р. Пѣева и Маринъ Г. Костовъ, които смъртта предивременно покоси.

Презъ лѣтото клонътъ е изнесълъ една туристическа среща при участието на гости отъ б. клона, за която се даде подробна дописка въ една отъ миналитѣ книжки на списанието.

Презъ отчетната година клонътъ е устроилъ 15 излета, отъ които 13 еднодневи и 2 двудневи. Отъ нѣколко години при клона се образува фондъ „Постройка на туристически домъ“. Тая година ветеранътъ отъ освободението г. Стоянъ Заимовъ, е отпусналъ една хубава частъ отъ парка Скобелевъ въ

Плевен за постройка на тоя домъ. Общинското управление въ града е отпуснало на клона 12 голъми желъзни стълба, които ще послужатъ при постройката на дома (за салона). Плевенската окръжна постоянна комисия е отпуснала на фонда за постройката на туристическия домъ 10,000 лева, а председателятъ ѝ е обещалъ, че съ започването на постройката ще се даде една по-голъма помощъ и ще се отпусне на клона дървенъ материалъ. Обещанъ е на клона за сжщата целъ и материалътъ, който ще се получи отъ събарянето тая година сградата на Плевенското окръжно сиропиталище. За да засили фонда отъ своя страна клонътъ е отпечатълъ и пуналъ въ продажба купончета за тухли и керамида, отъ които се надъва да събере до 15,000 лева.

Дружественото списание Български Туристъ се получава отъ 80 члена. Инвентарътъ на клона е твърде малък, все пакъ той поддържа канцелария, за да се поддържа по-лесно връзката между членоветъ. Клонътъ работи въ най-близко разбирателство съ мѣстния клонъ на Юношеския туристически съюзъ.

Новоизбраното на общото събрание клоново настоятелство има следния съставъ: председателъ П. Караивановъ, подпредседателъ-дописникъ Ил. Бърдаровъ, секретаръ Дим. Тошковъ, касиеръ Ат. Антоновъ, домакинъ-библиотекаръ Л. Пановъ, колекторъ-фотографъ Дам. Стефановъ, зав. излетитъ Дим. Бърдаровъ, съветникъ Б. Христовъ.

Пловдивскиятъ клонъ *Калояновъ-връхъ* отъ Б. Т. Д. е държалъ редовното си годишно общо събрание на 27 декември 1925 год. на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността на клона презъ изтеклата година. Поради слабия още ръстъ на клона и изключителнитъ събития, които страната преживе миналата година, тая дейностъ е била предимно организационна. Настоятелството се е старало всъки случай да се доближи до непосредственитъ си задачи, като е засилвало постепенно излетната дейностъ и пробуждало у гражданството интересъ къмъ туризма. Дългогодишното съществуване на клона, неговиятъ, непрекъснатъ растежъ и проникването на туристическата идея въ всички слоеве на града, сж добри указания за бъдещето. Само нарастаниятъ престижъ на организацията върѣдъ гражданството е позволила да замисли клонътъ сериозно изграждането презъ идната година на свой домъ — огнище на творческа, организационна, туристическа и просветна работа. Общинскиятъ съветъ на Пловдив вече е отпусналъ на клона мѣсто за тази постройка на хълма *Сахатъ мене*.

Презъ време на отчетната година отъ настоятелството сж излезли председателътъ му Ст. Н. Шишковъ и секретарътъ, които сж била замѣтителни първиятъ отъ подпредседателя Д-ръ Вас. К. Пѣвѣвъ, а секретарътъ отъ Д. П. Христовъ.

Уредени сж били презъ годината 9 излета, отъ които седемъ сж били мѣколкодневни, а дванадесетъ еднокдневни. Въ тѣхъ сж участвували 158 члена и 455 гости или всичко 623 излетника, което прави по 34 души на излетъ. Били сж споходени историческитъ ни, манастири, интереснитъ мѣстности и поселища, а най-вече величественитъ кътове и върхове на Родопитъ, Стара Планина, Рила, Пиринъ и Сръдногорието. Излетниците сж били всъкога въодушевявани отъ любовъ къмъ родната природа и сж проявявали другарски чувства помежду си. — Слабата сравнително излетна дейностъ се дължи на ограничителнитъ мѣрки, които последваха злодеянието въ Св. Неделя, всеобщото смущение и загриженостъ, които изпълниха пролѣтътъ и голъмата частъ отъ лѣтото презъ отчетната година. Наредъ съ това и липсата на редовно ефтино превозно средство до политъ на Родопитъ остава постоянната причина, която спъва и ограничава еднокдневнитъ излѣти презъ празнични дни. Нека се надъваме, че въ най-близко време, когато страната се вър-

не на своя миренъ културенъ развой и железопътната мрежа свърже града съ близката околностъ, всъко неделя пътнишкитъ влакове и трамваи ще отнасятъ до склоноветъ на Родопитъ възторженитъ любители на природата.

Презъ отчетната година клонътъ е ималъ 140 редовни члена, отъ които 56 чиновника, 28 търговци, 12 занаятчии, 10 свободни, 10 адвокати, 7 домакини, 4 журналисти, 3 индустриалци, 3 комисионери, 2 учители, 2 жболекари, 3 разни. Дружественото списание е получавано и пласирано въ 200 броя, а отъ юбилейния сборникъ „Туризмъ въ България“ сж разпродадени отъ клона около 65 броя.

Финансовото положение на клона е сравнително задоволително. При единъ приходъ отъ 43,949 лв. (включително 7,454 лв. преносъ отъ миналата година и 20,000 лв. помощъ) сж разходвани 15,896 лв. и днесъ клонътъ разполага съ излишъкъ отъ 28,033 лв., които турятъ началото на фонда за бъдещата постройка на дома Бюджетното упражнение се е развило редовно и клонътъ е издълженъ предъ централната каса на дружеството.

Изминатиятъ пътъ очертава главнитъ прояви въ живота на клона. Той трѣбва да продължи своята работа, като прониква постепенно въ всички слоеве на гражданството, за да го спечели за своитъ чертания и туристическитъ идеали. Дружеств. животъ, който укрепва другарския духъ между членоветъ и повдига съзнанието и духа за работа, трѣбва да послужи въ бъдаще за основа на една по-интезивна и резултатна дейностъ. Грижитъ около изграждането на дома ще поставятъ клона въ по-голъма връзка съ обществото и ще му дадатъ възможностъ да го привлече въ своитъ редове. Излегуването трѣбва да добие гражданственостъ и да се пригърне отъ всички

Казанлъшкиятъ клонъ *Орлово гняздо* отъ Б. Т. Д. е ималъ презъ м. февруари т. г. общо годишно събрание на членоветъ си, на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността си презъ изтеклата година. Къмъ края на годината клонътъ е броилъ 102 члена, отъ които 57 мъже и 35 жени. Уредени сж били презъ годината 11 излета, отъ които 7 еднокдневни, 2 двудневни и 2 многодневни, все изъ околнитъ мѣста на Стара планина и Сръдна гора. Пречка за една по-интезивна туристическа дейностъ презъ годината сж били политическитъ събития и общитъ условия и въ малкия провинциаленъ градъ безъ туристически традиции. Финансовото положение на клона сжщо е слабо, и все пакъ той е напълно издълженъ къмъ централната каса на дружеството и членува съ 10 дела въ туристическата кооперация.

Новоизбраното отъ събранието клоново настоятелство има съставъ: председателъ Манолъ Черневъ, подпредседателъ Йорд. Загоровъ, секретаръ Т. Кънчевъ, касиеръ Ст. Папазовъ, домакинъ М. Маленовъ, и съветници Анка Димитрова и Юл. Петрова; адресътъ на новото настоятелство (и на клона) е: Манолъ Черневъ, педагогическото училище.

Разлошкиятъ клонъ *Пиринъ* отъ Б. Т. Д. продължава своята трескава излетна и организационна дейностъ и презъ зимата. На 24 януари се е състоялъ излетъ до Къшка — пещерата Пропадналото — Изворитъ — Богова Борика при участието на 8 излетника, по дебелъ хубавъ снѣгъ.

На 7 февруари е билъ устроенъ вторъ зименъ излетъ презъ с. Галево — Чукара — Гюрови полици до Гюрова скала и обратно презъ Щроко — Мечата дупка — Ржждавица при участието на 6 души членове. Кметътъ на с. Бачево е посрещналъ излетниците най-радушно и ведно съ други селяни е взелъ участие въ излета.

На 14 мартъ следва трети зименъ излетъ изъ южна Рила съ маршрутъ: Бора — с. Бачево — с. Годлево — гора Седлакъ — с. Добърско — водопада и обратно. Въ с. Добърско излетниците, 9 на

брой сж имали случай да разгледат една от най-старинитѣ църкви въ България. И въ тритѣ села тѣ сж били посрещани най-радушно отъ всички селяни. Наскоро клонътъ проектира и други излети изъ селата въ околията въ свръзка съ основаване на районни секции.

На 12 февруари клонътъ е държалъ редовното си общо годишно събрание на членоветѣ, на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността на клона презъ изтеклата година. Основанъ на 7 априлъ 1925 година на излетъ въ мѣстността Извори-тъ отъ любители на природата (21 души), той брои въ края на годината 64 члена, отъ които 60 мъже и 4 жени. Презъ годината клонътъ е загубилъ двама души поради премѣстване и единъ починалъ. Освенъ горнитѣ редовни членове клонътъ има и двама дарителни: Бл. Максимовъ и П. Каназиревъ подарили първиятъ 1500 лв. вториятъ 1000 за обзавеждане на новооснования клонъ.

Презъ отчетното време (10 месеца) сж били уредени 15 излета, отъ които 6 многодневни, 7 еднодневни и два полудневни, а по мѣсто — 10 изъ Пиринъ, 2 изъ Рила, 1 въ Западнитѣ Родопи и 2 въ планината Капатникъ. Отъ многодневнитѣ единъ е четириденевенъ до Рилския манастиръ презъ Ай-Гидикъ и обратно презъ Рибнитѣ езера — Налбантъ, другъ тридневенъ до Налбантъ презъ Семкова поляна и обратно презъ кантонъ св. Торица, а останалитѣ четри двудневни до Ел-Тепе, Даутовъ връхъ, Баюва Дупка и с. Елешница. Излетитѣ сж били сравнително добре посещавани. Общо сж излетували 297 члена, членки и гости, или срдно по 20 души на излетъ. Нѣкои отъ излетитѣ сж използвани забелѣзани на птица. Така отбелѣзани сж съ бѣла боя пжтежитѣ къмъ Каменистата поляна — Яловарника — Поляницъ — Суходолъ (мѣстото на хижата), къмъ Джинджирицитѣ — Даутовъ връхъ и къмъ Дѣлгия Ридъ — Калдърмската Чешма — вър. Капатникъ.

Презъ лѣтото клонътъ е уредилъ и подържалъ скромна туристическа спалня въ една отъ училищнитѣ стаи. Презъ зимата е държалъ една беседа на тема „Туризмътъ като факторъ за обикване родината“ (пор. Стоевъ) Клонътъ е успѣлъ въ краткото си съществуване да си набави необходимия на първо време инвентаръ и да заведе и подържа клонова канцелария. Той е поставилъ сжщо две табла съ изгледъ отъ Пиринъ и Рила въ мѣстното читалище и две афишни кутии изъ града. За взаимно опознаване и сближаване на членоветѣ и развиване на другарство между тѣхъ сж уреджани редовно срещи въ локала „Туристическа среща“. Деньтъ на освобождението на града — 11 октомври е обявенъ за патроненъ празникъ на клонъ и е билъ отпразнуванъ най-тържествено. Вечерта е дадена литературно музикална вечеринка съ добъръ успѣхъ въ полза на фондъ „Хижа на Пиринъ“.

Финансовото положение на клона е добро. При приходъ отъ 20,920 лв. сж изразходвани 18,500 лв. и остава наличностъ 2420 лв. — Къмъ централната каса на дружеството клонътъ е издѣлженъ напълно, а въ туристическата кооперация членува като колективенъ членъ съ 10 дела.

Общинскиятъ съветъ въ града е отпусналъ на клона безплатно мѣсто за постройка на хижата на мѣстността „Поляницъ“, Сухо долъ, като е разрешилъ членоветѣ му да отбиятъ временната си трудова повинностъ при постройката на хижата. Презъ есенята сж били устроени три трудови излети и се е почнала постройката на една землянка за работницитѣ и складъ на материали. Общината е отпуснала сжщо и нужния за работа шансовъ инструментъ. Направени сж постѣпки при общината за отпусчане на мѣсто за туристическа градина, въ която следъ постройката на хижата клонътъ се надѣва да построи и туристически домъ — Разлогъ.

Новоизбраното отъ общото събрание клоново настоятелство има съставъ: Председателъ поручикъ Т. Г. Стоевъ, подпредседателъ Райна Ванева, секретаръ поручикъ Г. Стефановъ, касиеръ Т. х. Стояновъ, домакинъ-библиотекаръ П. Пранчовъ и съветници Ст. Заховъ, Ив. п. Костовъ и Ив. Калиновъ.

Бѣловскиятъ клонъ Юндола отъ Б. Т. Д. е броилъ въ края на изтеклата година 30 члена. Презъ второто полугодие сж били уредени 15 излета, посетени общо отъ около 350 излетника, или срдно по 23 души на излетъ. Държани сж били презъ годината четирѣ беседи на теми: „Цели и задачи на родния туризмъ“, „Дисциплина въ излетитѣ“, „Защо ни сж нужни горитѣ?“ и „Египетъ, нрави, обичай, всичкитѣ добре посетени. Клонътъ проектира залесяването на мѣстността Черковното.

Врачанския клонъ Веслецъ отъ Б. Т. Д. е ималъ на 7 мартъ т. г. редовно общо годишно събрание на членоветѣ си, което е избрало ново настоятелство на клона въ съставъ: председателъ Петъръ-Тодораджиевъ, подпредседателъ Никола Новоселски секретаръ-домакинъ Василь Печеняковъ, домакинъ Георги Калжповъ и съветници Хр. П. Бояджиевъ и Ст. Статковъ.

Свищовскиятъ клонъ Алеко отъ Б. Т. Д. е ималъ редовно годишно събрание на членоветѣ си на 14 мартъ т. г., на което е попълнено клоновото настоятелство въ съставъ: председателъ Юрд. Николовъ, подпредседателъ Любенъ Ценовъ, секретаръ Георги Ст. Николовъ, касиеръ Георги Генчевъ, домакинъ Екимъ Екимовъ и съветници Ст. Банчовъ, Ек. Цокровъ и Коста Ю. Ковачевъ.

Провадийскиятъ клонъ Сини виръ отъ Б. Т. Д. е ималъ общо годишно събрание на членоветѣ си на 7 мартъ т. г., на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността на клона презъ изтеклата година. Клонътъ е основанъ на 28 августъ м. г. и брои 24 члена, отъ които 18 мъже и 6 жени. Презъ краткото време на своето съществуване той е устроилъ петъ излета: до скалитѣ при с. Кушъ-тепе, Орловъ връхъ, св. Георги, с. Добриня и Карз-пещера, отъ които последнитѣ две зимни, при снѣжната покривка. Всички сж били посетени добре. Дейността си клонътъ развива съвмѣстно съ клона отъ Юношеския туристически съюзъ *Арковна*, съ които отъ началото на м. февруари подържа и обща канцелария. На 6 януари т. г. е коледувалъ туристически хоръ по членове и граждани, съчувственици на туризма, а на 30 януари е дадена първата туристическа среща, която е била добре посегена и се е завършила при пълна задушевностъ и задоволство на всички присъствающѣ.

Новоизбраното отъ общото събрание клоново настоятелство има следния съставъ: председателъ Добри Тодоровъ, директоръ на реалката, подпредседателъ Ив. Ивановъ, желѣзничаръ, секретаръ П. Георгиевъ, търговецъ, касиеръ Н. Велевъ, търговецъ, домакинъ Т. Гочевъ чиновникъ, и съветници Д. Митовъ търговецъ и Л. Балкански чиновникъ.

Старозагорскиятъ клонъ Сърнена гора е броилъ въ края на изтеклата година 142 члена, отъ които 100 мъже и 42 жени. Направила е 21 излета отъ които 12 еднодневни, 7 двудневни и 2 многодневни (до Юмрукъ чалъ и до Рила-Пиринъ); въ всички излети общо сж участвували 1720 излетника или срдно по 82 души на излетъ. Клонътъ е участвувалъ освенъ това въ 4 туристически срещи между разни клонове и е далъ две вечеринки, макаръ и условията за работа презъ изтеклата година да не сж били особено благоприятни.

Хасковския клонъ Аида. — На 7 февруари т. г. клонътъ има редовното си общо годишно събрание на което клоновото настоятелство и строителниятъ комитетъ дадоха отчетъ за дейността си. Презъ 1925 год. членоветъ сж се движили, както следва: въ началото сж били 145 души, приети нови 87 члена, напуснали и изключени 25 души, или къмъ края на годината клонътъ има 203 д.членове, отъ които 158 издължени-редовни и 48 нередовни. Отъ редовнитъ членове 102 мъже и 51 жени.

Излетната дейностъ е била: състояли сж се 8 еднодневни, 3 двудневни и 4 многодневни излети. Последнитъ сж направени изъ Пиринъ, Родопитъ и Стара-Планина. Всички излети сж посътени отъ 437 д.членове и гости, или срѣдно по 29 души на излетъ.

Презъ годината сж устроени 3 вечеринки, съвмѣстна съ юношитъ кинсабава, коледна елка и новогодишна среща съ лотария Освентъ това за членоветъ е имало 15 вечерни и дневни срещи-забави въ клуба и дружествения паркъ. Отпразнуванъ е тържествено дружествения празникъ, 2 августъ, съ публично агитационно събрание и увеселение, а на 28 и 29 августъ по инициативата на Централното настоятелство е станала сбирка на южнобългарски клонове съ излетъ до в. Аида, въ присѣтствието на г. г. Антоновъ и Раевъ отъ Ц. Н.

Отъ дружествени членове сж изнесени на срещитъ следнитъ беседи: „Уставни положения по организацията на дружеството“, „Дисциплина презъ излетитъ“, „Облеклото на туриста“ и „История и развой на Българското туристическо дружество“ — всички добре посетени.

И тази година клонътъ издържа собственъ клубъ канцелария, който, макаръ да струва доста на клоновата каса, носи голѣми изгоди и най-добри резултати. Въ него бѣ устроена открита читалня съ изложени книги за свободно използване отъ членове и гости.

На отпускатото отъ Общината за използване 14 декара мѣсто до самия градъ клонъ построи дървенъ павилионъ за около 30,000 лева съ бюфетъ, който за сега задоволява нуждитъ на клонъ и привлича гражданството навънъ. Презъ лѣтото въ него се помѣщава и клоновата канцелария. Подетата инициатива за постройката на туристически домъ за сега не можа да бжде реализирана поради невъзможността да се събератъ бързо нужнитъ голѣми срѣдства. Въ това направление се работи и настоятелството вѣрва, че въ недалечно бждеще и тая голѣма идея ще бжде реализирана.

Сжщо доста усилия се отдадоха и на залесяването на мѣстото, отъ което бѣ засадена едната четвъртъкъ съ малки дръвчета, за жалостъ съ слабъ резултатъ. Презъ тази година клонътъ предприема залесяване на цѣлото мѣсто съ едри дръвчета и се взематъ мѣрки за пълното запазване на фиданкитъ.

Финанситъ на клонъ сж били въ добъръ редъ и е реализиранъ презъ годината приходъ лева 61,258.20 разходъ 32,376.01 или единъ излишъкъ отъ 28,892.19. Строителниятъ комитетъ при клонъ е реализиралъ приходъ 43,966.50 и разходъ лв. 37,028. — или единъ излишъкъ отъ 6,938.50 лв. Къмъ края на годината клонътъ разполага съ собствени срѣдства отъ излишцитъ и по фондоветъ — лева 40,410.69. Съ новия бюджетъ се открива фондъ „Постройка на туристически домъ“, за който се предвиждатъ 30,000 лева.

Отъ изтеклия бюджетъ клонъ е подпомогналъ Софийския клонъ по издаването на туристическа библиотека съ сумата 500 лв.

Инвентарътъ на клонъ е увеличенъ съ 70 стола и 10 маси за дружествения паркъ, единъ шкафъ за архивитъ и друга по-дребна покщина.

Въпреки не твърде благоприятнитъ условия за чистъ туризъмъ въ града, клонътъ се развива бързо и заема едчо отъ първитъ мѣста между културнитъ

дружества въ града. Отношенията съ всички организации и дружества — културни и просвѣтни, и особено съ юношитъ сж най-добри. Гражданството сжщо съ симпатия гледа на туризма и цѣни усилията на клонъ за закрѣпване и култивиране любовта къмъ природата и родината, а особено практическата работа по залесяване и украсяване града. Окръжниятъ свѣтъ отпусна на клонъ 20,000 лв. помощъ.

Отъ настоятелството излѣзоха по редъ членове: Василь Радучевъ, Лука Вълчановъ, Мара Толова и Малко Георгиевъ, отъ които първитъ двама се преизбраха. Новото настоятелство има съставъ: председателъ Василь Радучевъ, подпредседателъ Асѣнъ Петровъ, секретаръ Добри Илиевъ, касиеръ Асѣнъ Атанасовъ, домакинъ — библиотекаръ Банко Вѣчевъ и съветници Димитъръ Тонджоровъ и Лука Вълчановъ. За контролна комисия сж избрани: Тома Парпуровъ, Кириль Овчаровъ и Г-ца Велика Карагяурова.

Софийскиятъ клонъ Алеко Константиновъ отъ Б. Т. Д. има редовното си общо събрание на 17 януари т. г. на което клоновото настоятелство даде отчетъ за дейността на клонъ презъ второто полугодие (отъ 17 августъ, кога то е поело ръководенето на клоновитъ работи, до края на изтеклата година. Презъ това време сж записали 50 нови члена, а отъ старитъ 671 редовни члена сж се излѣзали къмъ клонъ 344. Слабиятъ прирѣстъ на членоветъ презъ последнитъ две-три години въпреки засилването на излетната дейностъ и на зимния туризъмъ, както и неизправността на старитъ дружествени членове въ задълженията имъ къмъ клонъ трѣбва да се отдаде отъ една страна на слабата заинтересованостъ на последнитъ къмъ дружествения животъ и дружественитъ работи, отъ друга на неотговарящата на условията на голѣмия градъ административна организация на клонъ. Това налага обмисляне и разрешаване въпроса за клоновитъ секции и платенъ деловодител-инкасаторъ.

Единъ скърбенъ фактъ изъ живота на клонъ е инцидентътъ съ излетната група „фонфони“ по поводъ на съградената отъ нея съ съдействието на клонъ хижа надъ Златнитъ мостове (Витоша), който доведе до изключването на шестима клонови члена, наложено за да се запазятъ достойнството, интереситъ и целостта на клонъ.

Презъ останалото време клонътъ загуби единъ отъ най-добритъ си членове, ревностниятъ туристъ и незаменимъ другаръ професоръ д-ръ *Крумъ Дрончиловъ*, трагично загиналъ по дековилката на новостроящия се Рилски водопроводъ срѣдъ майката природа.

Хижа *Алеко* продължава да устоява на бури и хали и стои здраво на мѣстото си. Извършени сж нѣкои необходима дребни поправки, за да може да се посрещне зимата. Поставени сж улуди за оттичане на водата. Направени сж нари въ горнитъ стаи. Номерирани сж местата за сгане, за да може всеки, който остане да пренощува, да бжде сигуренъ, че има де да си отпочине. За постигане на наритъ сж поставени трѣстикови рогозки. Малката долна стаичка е дадена за жилище на пазака и семейството му. Всички стаи могатъ да се отопляватъ, така че хижата въ всѣко време ще може да даде сравнително удобенъ за тамошнитъ условия приемъ на излетниците. Има поставенъ начало на буфетъ отдето може да се набави захаръ, тютюнъ, шоколатъ и др. дребни работи. Камънитъ около хижата сж прибрани и насечени на около 83 кубика блокчета за строежъ, необходими за проектираната пристройка. Хижата се снабди, благодарение усилията на една група клонови членове, съ една сигнална камбана (63 кг.) която указва ценни услуги на туриститъ въ лошо, мъгливо време и снѣжни виелици. На друга група клонови членове се дължи построяването на една междинна хижа *Вукъ скала*, по пътя отъ Драгалевци за хижа *Алеко*. Презъ есенъта се постави началото на единъ

горски разсадникъ при хижа Алеко като за целта се приготви повече отъ единъ декаръ мѣсто, което напролѣтъ ще се засѣе съ семена и едногодишни борчета.

Положението на градското домакинство на клонна е незавидно. Сегашното помещение — една малка стаичка — служи едновременно за канцелария и библиотека на клонна и на Централното настоятелство и за складъ и магазинъ на младата ни още Туристическа коперация. А това не позволява желателното му използване нито за една отъ тези цели, да не говоримъ за използването на клоновата библиотека, за съществуването на която малцина знаятъ. Проектирано е отдавна едно разширение общо съ Централното настоятелство, но наемните и жилищни условия въ София не сж позволили до сега осъществяването на тоя проектъ.

По отношение на просветната дейность на клонна се туря основа на едно хубаво начинание — библиотеката „Туристическа просвета“, първиятъ номеръ отъ която ще бжде *Витоша*, популяренъ географско туристически очеркъ отъ дългогодишния председател и почетенъ членъ на клонна, ревностенъ туристъ и добъръ познавачъ на планината Павелъ Делирадевъ. Група членове на клонна съ съдействието на другари отъ Юношеския туристически съюзъ сж започнали издаването на туристическо-хумористическо списание „Е-х-о-о“. Наскоро ще бждатъ възобновени и вещоржководенитѣ въ миналото отъ злополучно загиналия другаръ Кр. Дрончиловъ беседи, целящи опознаването на туризма въ теоретично отношение, осмисляне на излетната дейность и свързване на приятното съ полезното.

Презъ отчетното време клонътъ изнесе една сполучлива туристическа вечеръ въ градското казино, чистиятъ приходъ отъ която е 6500 лева. На бждни вечеръ срещу коледна група клонови членове устроиша коледно дърво съ лотария на хижа Алеко, която надмина очакванията на всички и освенъ хубавото и задушевно посрещане на коледата донесе и добра материална полза на клонна.

Официалната излетна дейность на клонна е слаба, едно поради извънреднитѣ събития и неспокойното положение на страната презъ миналата година, и друго, главно, защото обикновенитѣ едно и двудневни туристически излети станаха на софиянци насжщна нужда, задоволяването на която оставя назадъ всѣка официална излетна дейность, която ще трѣбва да приеме вече по-другъ характеръ и да насочи усилията си въ осмисляне на излетитѣ и въ подготвяне, организиране и ржководене на зимнитѣ излети и излетитѣ съ научна целъ, както и на многодневни излети въ по-далечни мѣста.

Общото събрание на клонна е попълнило и клоновото настоятелство, което получава следния съставъ: председателъ Вл. Христовъ, подпредседателъ Д. Тошковъ, секретаръ Р. Ивановъ, касиеръ Ан. Гиневъ, домакинъ Хр. Костовъ, членове Д-ръ М. Шуманлиевъ, Г. Трайчевъ и Ил. Секуловъ.

Дръновскиятъ клонъ *Бачо Киро* отъ Б. Т. Д. основанъ на 5 априлъ миналата 1925 година отъ 12 души, е успѣлъ благодарение общитѣ усилия на членоветѣ си да се закрѣпи и популязира средъ гражданството, да си извоюва първо мѣсто между всички други спортни и културни организации въ града и да запише до края на годината 50 редовни и напълно изправни членове, въодушевени отъ голѣмъ ентузиазъмъ за работа въ полето на родния туризъмъ, между които цари завидна задушевность и сплотеность, гаранция за успешното бждеще развитие на клонна. Презъ изтеклата година (9 месеца) клонътъ е уредилъ 20 излета, отъ които 10 едnodневни, 7 двудневни и 3 многодневни, между тѣхъ единъ осемдневенъ съ маршрутъ Дръново — Габрово — Св. Никола — Шип-

ка — Карлово — Кричимъ — Пловдивъ — Стара Загора — Дръново. Излетитѣ сж били посетени общо отъ 274 излетника, отъ които 250 мъже и 24 жени, или средно по 14 души на излетъ. На единъ отъ излетитѣ клонътъ е ималъ среща съ другаритѣ отъ В. Търновския клонъ *Трапезица* въ Дръновския манастиръ. Клонътъ е взелъ участие и въ сбиркитѣ въ Тръвна и Плѣвненъ.

Клонътъ има въ центъра на града клубъ и канцелария, скромно уредена съ необходимитѣ мебели и библиотека. Едно табло съ снимки на красиви интересни кжтове отъ града и околността е изложена предъ входа на канцеларията. Презъ отчетното време въ клонна сж четени два реферата: „Що е туризъмъ?“ отъ председателя на клонна Г. Ганчевъ и „Туризмъ и родолюбие“ отъ председателя на Габровския клонъ на Ю. Т. С.

Клонътъ си е поставилъ за цѣль да освети съ електричество дветѣ пещери при Дръновския манастиръ, извънредно интересни и красиви съ своитѣ форми и ваяния и съ голѣма научна стойность. За цѣльта клонътъ е въ преговори съ управата на манастира за съдействие при купуването и инсталирането на едно динамо, което ще се привежда въ движение отъ изобилната на мѣстото водна сила. Енергията ще се използва сжщо за осветяване съ електричество и сградитѣ на манастира. — Управата на манастира се е съгласила да уреди туристическа спалня въ манастира, като указва добъръ приемъ на всички туристи и имъ отпуска стая за спане съ нуждитѣ постилки и завивки.

Долнобанскиятъ клонъ *Избърски Туристъ* отъ Б. Т. Д. е ималъ общо годишно събрание на членоветѣ си на 28 февруари т. г., на което клоновото настоятелство е дало отчетъ за дейността на клонна презъ изтеклата година. Отчетната година клонътъ започва съ усиленна дейность по всички направления на своитѣ цели, съ широкъ замахъ и бръзъ темпъ, за да спре за съжаление твърде рано поради развитиѣ се още въ началото на пролѣтътъ събития. Все пакъ броятъ на членоветѣ му нараства отъ 26 (24 мъже и 2 жени) въ началото на 1925 год. на 49 (42 мъже и 7 жени) въ края на годината.

Финансовото положение на клонна се характеризира съ единъ приходъ отъ 11.612 лева, срещу който сж изразходвани 9377 лв. и касата показва наличность отъ 2235 лв. Презъ отчетната година сж били уредени 11 излета, отъ които 4 едnodневни и 7 двудневни изъ диванитѣ околности на селото, посетени отъ 125 членове и 67 гости или средно по 15 души на излетъ. Презъ сжщото време сж били уредени четири литературно-музикални вечерички и четири седенки и сж държани две беседи на теми „Сжщността на туризма“ и „Бждещето на туризма“.

Клонътъ е успѣлъ да издействува отъ общинското управление да му се отпусне мѣстото „Старитѣ гробища“ за уреждане на туристическа градина — паркъ, работата въ която почна едва на есенъ. Понеже общината е отказала да разреши, членоветѣ на дружеството да отбичятъ времената си трудова повинность въ работа въ градината, то клонътъ ще трѣбва да си послужи предимно съ платени работници. За цѣльта клонътъ е успѣлъ да събере отъ волни помощи между гражданитѣ около 830 лева.

Дружественото списание се получава отъ почти всички членове — 45 екземпляра. Освенъ това клонътъ е пласиралъ презъ отчетната година 6 броя отъ юбилейния сборникъ.

Събранието е попълнило настоятелството, като е избрало нови лица вместо излезлитѣ трима, и то се е конституирало както следва: председателъ Ст. Луковъ, подпредседателъ Ст. Ивановъ, секретаръ Печко Стоиловъ, касиеръ Ил. Дебеляновъ и домакинъ Г. Ивановъ.